

Bosna i Hercegovina
Босна и Херцеговина
Regulatorna agencija za komunikacije
Регулаторна агенција за комуникације

UP1: 03-29-5-1297/19
Sarajevo, 14.01.2020. godine

Na osnovu člana 46. stav (3) tačka a) i 49. st. (1) i (2) Zakona o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, broj 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12), a u vezi sa čl. 5., 9., 13. st. (1), (2) i (3) i 38. Pregleda povreda i odgovarajućih kazni koje izriče Regulatorna agencija za komunikacije („Službeni glasnik BiH“, broj 18/17), rješavajući po službenoj dužnosti u postupku protiv Radiotelevizije Federacije Bosne i Hercegovine – Federalne televizije, ul. Bulevar Meše Selimovića br. 12, 71 000 Sarajevo, radi utvrđivanja kršenja Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija („Službeni glasnik BiH“, broj 3/16), generalni direktor Regulatorne agencije za komunikacije donosi:

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je Radiotelevizija Federacije Bosne i Hercegovine – Federalna televizija prekršila članove 22. (*Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja*), 24. (*Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika*) i 25. (*Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika*) Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija („Službeni glasnik BiH“, broj 3/16).
2. Za utvrđeno kršenje iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja izriče se novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM
3. Nalaže se Radioteleviziji Federacije Bosne i Hercegovine – Federalnoj televiziji da na ime učinjenog prekršaja plati novčanu kaznu od 3.000,00 KM, u roku od 15 dana od dana prijema ovog rješenja, na račun Regulatorne agencije za komunikacije 161000033470055, kod Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina.
4. Nosiocu dozvole Radioteleviziji Federacije Bosne i Hercegovine – Federalnoj televiziji stavlja se na znanje da svako ponovljeno kršenje odredbi relevantnih pravila i propisa Regulatorne agencije za komunikacije može rezultirati izricanjem strožije sankcije.
5. U slučaju nepostupanja po nalogu iz tačke 3. dispozitiva ovog rješenja, dužnik se obavezuje da povjeriocu, pored iznosa utvrđenog glavnog duga, isplati i zakonsku zateznu kamatu na iznos glavnog duga prema Zakonu o visini stope zatezne kamate, počev od dana izvršnosti ovog rješenja pa sve do isplate.
6. Žalba ne odlaže izvršenje ovog rješenja.

Obrazloženje

Dana 29.11.2019. godine Regulatorna agencija za komunikacije (Agencija) zaprimila je prigovor gledateljice, koji se odnosi na sadržaj filma „Zvizdan“ emitovan u programu Radiotelevizije Federacije Bosne i Hercegovine – Federalne televizija (u daljem tekstu: Federalna televizija). U prigovoru je navedeno sljedeće: „29.11.2019. oko 18 sati na FTV-u je bio prikazan hrvatski film Zvizdan, koji nikako nije primjeren za mlađe gledaoce i kao takav se ne bi trebao prikazivati u tom terminu zbog snimaka sexa“. U cilju provjere usklađenosti programa sa relevantnim pravilima i propisima, Agencija je stanici dana 03.12.2019. uputila dopis za dostavu snimaka predmetnog programa, kao i komentara na navode iz gore navedenog prigovora, koji su Agenciji dostavljeni dana 13.12.2019. godine.

U komentaru stanica je, između ostalog, navela sljedeće: „Film „Zvizdan“ scenariste i reditelja Dalibora Matanića je jedan od najnagrađivanijih hrvatskih filmova koje je 2015 godine dobio nagradu

žirija u Cannesu, a na filmskom festivalu u Puli nagrađen je sa 7 nagrada, među kojima je osvojio i Zlatnu Arenu za najbolji film, najboljeg reditelja, najbolju glumicu i glumca. Isto tako osvojio je nagradu Hrvatskog udruženja filmskih kritičara za najbolji film, kao i nagradu na Sarajevo film festivalu. Film tretira temu zabranjene ljubavi. Radnja filma proteže se kroz 3 stoljeća, a smještena je u dva susjedna sela čija je povijest opterećena sukobima, netrpeljivošću i netolerancijom. Film „Zvizdan“ ni u kom slučaju nije film koji ima namjeru podizanja seksualnog uzbuđenja gledatelja, već je zasigurno umjetnički film sa elementima filmske estetike a ne „zabavni film“, te ga kao takvog i treba tretirati. Film ne propagira nasilje niti ima za cilj bilo što drugo do umjetnički izričaj.“

Analizom dostavljenih snimaka utvrđeno je da je Federalna televizija dana 29.11.2019. godine u periodu od 17:21 do 19:24 sati emitovala hrvatski igrani dugometražni film „Zvizdan“. Navedeni film je, između ostalog, sadržavao sljedeće scene:

- U prvoj priči emitovana je scena u kojoj jedan od likova (njegove ruke su prikazane u krupnom planu), ručno mota opojnu drogu marihuanu i istu konzumira. Također, u par navrata emitovane su scene verbalnog i fizičkog nasilja, odnosno porodične svađe između brata i sestre, te je ova priča okončana scenom ubistva glavnog lika kojeg ubija pripadnik paravojske pucnjem u čelo, a što je jasno prikazano.

- Tokom druge priče, na diskretan način prikazana je scena u kojoj glavni ženski lik masturbira u svom krevetu, u polumraku sobe. Nadalje, u nastavku je emitovana scena oralnog seksa u krupnom planu u trajanju od 15 sekundi. Uslijedila je scena seksa u trajanju od 2 minute, pri čemu su bile jasno vidljive gole grudi glavnog ženskog lika. U ovom dijelu filma je prikazana i scena svađe između majke i kćerke koja je uključivala verbalni sukob i razbijanje posuda.

- U trećoj priči, prikazana je scena sa rave partija u kojoj glavni lik konzumira pivo, te otvara malu kesicu bijelog praha (jasno vidljivo da se radi o narkotiku, odnosno nekoj vrsti opojne droge) i sipa sebi u usta, što je prikazano u krupnom planu, nakon čega se upušta u seksualnu aktivnost sa djevojkom koju je upoznao netom prije partija, pri čemu je prikazano njeno golo tijelo.

Tokom trajanja filma, nije bila istaknuta nikakva grafička oznaka.

Na osnovu navedenog, Agencija je došla do preliminarnog zaključka da je ovim pričinjeno kršenje Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija („Služeni glasnik BiH“, broj 3/16), odnosno člana 22. (Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja), st. (1) i (2), zatim člana 24. (Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika) st. (1) i člana 25. (Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika) u kojem se navodi:

Član 22.

(Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja)

(1) Pružalac medijske usluge će osigurati zaštitu maloljetnika od potencijalno neprimjerenih i štetnih sadržaja.

(2) Pružalac medijske usluge je odgovoran za kategorizaciju svih sadržaja koje pruža.

Član 24.

(Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika)

(1) Pružalac medijske usluge će osigurati zaštitu maloljetnika od sadržaja za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti njihov fizički, psihički ili moralni razvoj, bilo tehničkom zaštitom ili odgovarajućim rasporedom i označavanjem sadržaja. Ovi sadržaji uključuju, ali se ne ograničavaju na scene grubog nasilja, seksa, vulgarne izraze i prizore ili scene zloupotrebe alkohola i opojnih droga. Ova obaveza se ne odnosi na informativno-političke i programe o tekućim događajima, na koje se primjenjuje član 9. ovog kodeksa.

Član 25.

(Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika)

(1) Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika, koji se prikazuju bez tehničke zaštite, će biti označeni odgovarajućom grafičkom oznakom koja će biti jasno istaknuta na ekranu tokom cijelog njihovog trajanja.

(2) Grafičke oznake se odnose na sljedeće kategorije sadržaja i primjenjuju se kako slijedi:

a) Kategorija 12+: sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 12 godina će se prikazivati između 20:00 i 06:00 sati, uključujući ali ne ograničavajući se na:

1) sadržaje u kojima se povremeno prikazuju scene nasilja i posljedice tog nasilja, bez prikazivanja detaljnih scena istog, a koje imaju jako uredničko/umjetničko opravdanje;

2) sadržaje u kojima se prikazuje prirodna nagost bez seksualnog konteksta, te scene seksualne aktivnosti koje su kratke i prikazane na diskretan način;

3) sadržaje u kojima su povremeno zastupljene blage psovke koje su opravdane kontekstom.

b) Kategorija 16+: sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 16 godina će se prikazivati između 22:00 i 06:00 sati, uključujući ali ne ograničavajući se na:

1) sadržaje u kojima se povremeno prikazuju scene umjerenog nasilja i posljedice tog nasilja, uključujući i detaljno prikazivanje povreda, ozbiljnih rana i krvi, posebno ukoliko je takvo nasilje predstavljeno kao prihvatljivo i ukoliko se može lako imitirati;

2) sadržaje u kojima se prikazuju nagost i seksualnost, bez eksplicitnog prikazivanja spolnih organa i seksualnog odnosa, a koji su opravdani kontekstom i čija primarna namjena nije podizanje seksualnog uzbuđenja ili stimulacija publike;

3) umjerenu upotrebu neprimjerenog jezika sa šalama i izrazima čija je namjera provociranje i uznemiravanje, te umjerenom korištenje vulgarnih izraza i psovki.

c) Kategorija 18+: sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 18 godina će se prikazivati između 24:00 i 06:00 sati, uključujući ali ne ograničavajući se na:

1) prikaze teškog nasilja i teških i zastrašujućih posljedica nasilja i eksplicitan prikaz scena seksualnog nasilja;

2) detaljne prikaze seksualnih aktivnosti u sadržajima čija primarna namjera nije podizanje seksualnog uzbuđenja ili stimulacija publike;

3) sadržaje čija je primarna namjera podizanje seksualnog uzbuđenja ili stimulacija publike, a koji prikazuju nagost u zavodljivim, provokativnim seksualnim položajima bez eksplicitnog prikazivanja spolnih organa tokom seksualnog odnosa;

4) sadržaje u kojima se često upotrebljavaju najgrublje psovke i vulgarni izrazi.

Na osnovu ustanovljenog, Agencija je dana 12.02.2019. godine Federalnoj televiziji uputila pismo navoda o mogućem kršenju citiranih odredbi, te pozvala korisnika dozvole da se o gore navedenom izjasni u roku od sedam dana od prijema dopisa.

Dana 27.12.2019. Agencija je zaprimila odgovor Federalne televizije na moguće kršenje Kodeksa u kojem se navodi: „Film možda nije primjeren za mlađu publiku, iako namjera nije bila promoviranje nasilja niti postizanje seksualnog uzbuđenja kod gledateljstva, kao i promoviranje konzumiranja droga ističemo samo da se radi o filmu koji je dobio niz nagrada i da je proglašen za najbolji film u 2015. godini.“

Interna komisija Agencije se sastala dana 09.01.2020. godine i raspravljala o ovom slučaju, o čemu je sačinjen zapisnik.

Odredbama sadržanim u članovima 22. i 24. Kodeksa jasno je propisana odgovornost pružaoca medijskih usluga da osigura zaštitu maloljetnika od potencijalno neprimjerenih i štetnih sadržaja, kao i odgovornost za kategorizaciju svih sadržaja koje isti pruža, dok su članom 25. jasno definisane grafičke oznake i kategorije programskih sadržaja na koje se one i odnose, te precizirani vremenski termini u kojima se pojedini sadržaji mogu emitovati s obzirom na kategoriju u koju spadaju. Kako je ranije navedeno, analizom dostavljenih snimaka je utvrđeno da je film "Zvizdan" emitovan bez grafičke oznake u terminu od 17.21, iako po svom sadržaju evidentno podliježe obavezi odgovarajuće

kategorizacije, odnosno grafičkog označavanja, kao i obavezi emitovanja u prikladnom terminu u skladu sa izvršenom kategorizacijom, jer sadrži scene koje bi mogle ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika: prikaze nasilja i posljedice tog nasilja, prikaze nagosti i seksualnih aktivnosti, te prikaze zloupotrebe opojnih droga, kao što je konstatovano analizom. Također, ono što je bitno napomenuti jeste da je, pored prisustva gore opisanih scena, stanica prilikom procjene potencijalne štetnosti i neprimjerenosti sadržaja za maloljetnike trebala uzeti u obzir i kontekst u kojem se one pojavljuju, te prisustvo elemenata koji pojačavaju potencijalnu štetnost, u skladu sa članom 22. stav (3) Kodeksa. U konkretnom slučaju, prateći estetski efekti, intenzitet i realističnost prikaza nasilnih scena, te ukupna atmosfera filma mogu dodatno izazvati uznemirenost ili osjećaj straha, naročito kod maloljetnika.

Izjašnjenje stanice u kojem se navodi kako *se radi o filmu koji je dobio niz nagrada i da je proglašen za najbolji film u 2015. godini* ne može se uzeti kao relevantno u konkretnom slučaju iz razloga što umjetnička vrijednost filmskog djela ne znači da isti ne sadrži scene koje nisu primjerene za maloljetnike. Agencija ne ulazi u uredničku slobodu stanice da kreira programsku šemu, te ne spori umjetničku i estetsku vrijednost bilo kojeg emitovanog djela, međutim naglašava da je u svim emitovanim programskim sadržajima potrebno obezbijediti poštivanje relevantnih pravila. Također, u vezi sa izjašnjenjem kako *namjera nije bila promoviranje nasilja niti postizanje seksualnog uzbuđenja kod gledateljstva, kao i promoviranje konzumiranja droga*, Agencija naglašava da je članom 25. Kodeksa eksplicitno naznačeno da samo postojanje scena nasilja, seksualnih aktivnosti te konzumiranja droga u programskim sadržajima zahtijeva primjenu odgovarajuće kategorizacije tj. grafičke oznake. U skladu sa Kodeksom, nadalje, sadržaji čija je *namjera* promoviranje nasilja ili podizanje seksualnog uzbuđenja, spadaju u sadržaje za koje je neophodno obezbijediti najviši nivo zaštite s obzirom da mogu *ozbiljno* narušiti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika. Za ovakve sadržaje zaštita u obliku kategorizacije i označavanja nije ni primjerena, već se ista obezbjeđuje tehničkim ograničenjem pristupa sadržaju, ili čak potpunom zabranom emitovanja takvog sadržaja.

Kategorizacija, odnosno raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika je isključiva odgovornost pružalaca medijskih usluga. To znači da su pružaoci medijskih usluga dužni prije emitovanja sami pogledati sve sadržaje i klasificirati ih na odgovarajući način u skladu sa odredbama Kodeksa, koji propisuje elemente i kontekstualne faktore koje je pri tome potrebno uzeti u obzir. Pored odredbi Kodeksa, prije svega članova 22. i 25. koji eksplicitno navode koji su to sadržaji koji mogu ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika, Agencija je izradila i Smjernice za primjenu Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija u kojima su detaljnije razrađene odredbe, kategorije i elementi na osnovu kojih se vrši kategorizacija sadržaja. Također, pružaocima medijskih usluga su na raspolaganju „Smjernice za klasifikaciju televizijskih sadržaja“, dostupne na web stranici Agencije, koje je u saradnji sa Agencijom pripremio razvojni psiholog i koje opisuju potencijalno štetne sadržaje te daju preporuke za kategorizaciju.

Agencija posebno ističe da program javnih RTV servisa, kako je to naznačeno i u Kodeksu i u Zakonu o Javnom RTV servisu mora biti u skladu sa profesionalnim standardima i pravilima Agencije, a imaju i posebnu odgovornost u dosljednoj primjeni standarda koji se tiču zaštite maloljetnika od sadržaja koji bi mogli narušiti njihov razvoj, što je u konkretnom slučaju izostalo.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Agencija konstatuje da je emitovanjem predmetnog sadržaja Federalna televizija propustila da osigura zaštitu maloljetnika od potencijalno neprimjerenih i štetnih sadržaja, odnosno sadržaja za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti njihov fizički, psihički ili moralni razvoj, čime je prekršila članove 22., 24. i 25. Kodeksa.

Uvidom u relevantne spise predmeta Federalne televizije i evidencije o izrečenim kaznama u posljednje dvije godine utvrđeno je da je ovo četvrti put da je utvrđeno kršenje odredbi članova 22. (*Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja*), 24. (*Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika*) i 25. (*Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika*) Kodeksa. Naime, dana 04.01.2018. Rješenjem Agencije UP1:03-29-5-917/17 Federalnoj televiziji je po istom osnovu izrečena mjera pismenog upozorenja, dana 15.02.2018. godine Rješenjem

Agencije UP1:03-29-5-148/18 izrečena je novčana kazna u iznosu od 7.000,00 KM za utvrđeno kršenje odredbi člana 22., 24. i 25. Kodeksa. Također, dana 02.07.2019. Agencija je po istom osnovu izdala Rješenje UP1:03-29-5-336/19 kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM.

U konkretnom slučaju, a imajući u vidu ranije utvrđena kršenja istih odredbi, predmetno kršenje se u skladu sa Pregledom može smatrati ponovljenim. Kod određivanja visine novčane kazne u obzir je uzeta odredba člana 38. Pregleda u kojoj se navodi: „Pružalac medijskih usluga koji prekrši odredbe Kodeksa koje se odnose na sadržaje za koje je vjerovatno da bi mogli ozbiljno narušiti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika, kazniće se novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 75.000,00 KM“. Uzimajući u obzir da se radi o ponovljenom kršenju, zaključuje se da okolnosti pod kojima je utvrđeno ponovljeno kršenje ukazuju na to da sve ranije izrečene mjere nisu bile nimalo učinkovite. Sve ukazuje na potpuno odsustvo profesionalne odgovornosti u sagledavanju i poštivanju pravila i propisa Agencije, te na zanemarivanje obaveze u pogledu ozbiljne analize i adekvatne kategorizacije sadržaja od strane Federalne televizije prije samog emitovanja filmova, naročito imajući u vidu da su navedene odredbe Kodeksa na snazi od 2011. godine. S obzirom da se u konkretnom slučaju radi o javnom servisu, sve navedeno ima dodatnu težinu i učinjeno kršenje čini još ozbiljnijim. Stoga, Agencija smatra da je u konkretnom slučaju neophodno izreći novčanu kaznu kao u dispozitivu ovog rješenja, što je u okviru raspona kako je određeno članom 38. Pregleda, a imajući u vidu član 9. Pregleda kojim je propisano da se novčana kazna izriče u određenom iznosu, koji mora biti u granicama propisanim Zakonom i Pregledom.

U vezi sa utvrđivanjem obaveze u tački 3. dispozitiva ovog rješenja, zaključeno je da je ista utvrđena prema članu 277. stav (1) i članu 278. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima, kojim je propisano da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze, pored glavnice, duguje i zateznu kamatu, neovisno da li je povjerilac pretprio bilo kakvu štetu zbog dužnikove docnje.

Interna komisija Agencije je, dana 13.01.2020. godine, dostavila zapisnik generalnom direktoru, koji je isti prihvatio. Na osnovu svega navedenog riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pouka o pravnom lijeku: Žalba protiv ovog Rješenja može se izjaviti Vijeću Agencije u roku od 15 dana od dana prijama Rješenja. U smislu člana 47. stava 2. Zakona o komunikacijama, žalba ne odlaže izvršenje Rješenja. Na žalbu se plaća taksa od 10,00 KM po Tar. broju 2. Tarife administrativnih taksi (“Službeni glasnik BiH”, br. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07, 3/08, 42/08, 3/10, 98/12, 15/14, 78/14, 32/17, 53/17 i 62/17).

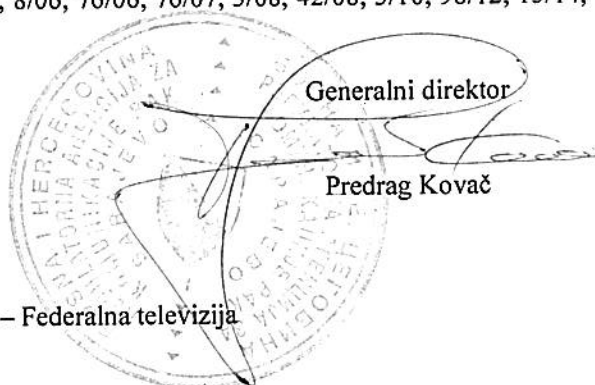
Prilog:

- Obrazac broj 2

Dostavljeno:

- Radiotelevizija federacije Bosne i Hercegovine – Federalna televizija
- Područje pravnih, finansijskih i opštih poslova
- u spis

Generalni direktor
Predrag Kovač

Obrazac br. 2

TAKSA - TAR BROJ 2

ZA ŽALBU PROTIV RJEŠENJA I ZAKLJUČKA (kad je dozvoljena posebna žalba)

Uplatilo je (ime, adresa i telefon) _____

Svrha doznake: ADMINISTRATIVNA TAKSA
(NAZIV/BROJ AKTA/PREDMETA PO
KOJEM SE VRŠI UPLATA)

Primalac/Primateelj: _____

JRT - TREZOR BIH - TAKSE

Mjesto i datum uplate: _____

Potpis i pečat
nalogodavca: _____

Potpis ovlaštenog lica: _____

Račun pošiljaoca /
pošiljalca _____

Račun primaoca
primatelja _____

KM 10,00 HMO

samo za uplate javnih prihoda

Broj poreznog
obrazilka _____ Vrata uplate 0

Vrsta prihoda 722102 Porezni period
Od: _____
Do: _____

Općina _____ Budžetska
organizacija 0704999

Poziv
na broj 0000000000

Pečat Banke

SVRHA OBLASTI: SVRHA: _____

NAPOMENA:

- UPLATNI RAČUNI:

- 3380002210018390 (Unicredit bank)
- 5517902220404858 (Unicredit banka a.d. Banja Luka)
- 5556000031201417 (Nova Banka a.d. Banja Luka)
- 5620128137723339 (NLB Banka a.d. Banja Luka)

- U RUBRIKU IDENTIFIKACIONI BROJ PRAVNA LICA UPISUJU IDENTIFIKACIONI TRINAESTOCIFRENI BROJ, A FIZIČKA LICA JMBG;

- U RUBRIKU OPĆINA UPISUJE SE ŠIFRA OPĆINE PREBIVALIŠTA – SJEDIŠTA UPLATIOCA;

- POREZNI PERIOD - TREBA DA ODGOVARA DATUMU UPLATE;

- NAKON IZVRŠENE UPLATE 5. PRIMJERAK UPLATNICE SE DOSTAVLJA AGENCIJI